

vel er enigt i, at saadant Afdrag retfærdigt kan og bør skee, men at man derimod ikke er ganske enig om, hvorledes Afdraget bør beregnes, eller, rettere sagt, hvor stort det bør være. En Majoritet af det omhandlede Fleertal har antaget, at det maa sættes mellem een Femtedeel og to Femtedele; en Minoritet har antaget, at det maatte sættes til een Femtedeel; min og et andet æret Medlems Mening er, at der, naar der indrømmes en Capitalisering af Fæsteretten, ikke ubetinget vilde kunne fordres et saadant Afdrag, og i alt Fald ikke altid et lige stort. Jeg mener nemlig, at naar man først erkjender — og det er utvivlsomt —, at de Fæstegodsset paahvilende Indskrænkninger hidtil have medført, at Fæsterne i Almindelighed have faaet Fæsteretten efter den livsvarige Brugsret paa lempeligere Vilkaar, for en ringere Pris i Indfæstning og aarlig Afgift, end den samme Brugsret vilde have havt, naar Godseieren frit kunde have bortforpagtet Gaarden, og man dernæst capitaliserer den Værdi, som den erhvervede Fæsteret har, efter den Tid, Fæstet kan antages at ville vare, og dette skeer strax efter Fæstets Erhvervelse, naar det altsaa maa formodes at have en Varighed af omtrent 30 Aar, saa vil der i det Beløb, som udkommer ved denne Capitalisering, nødvendigvis ogsaa være indbefattet et Afdrag for de ovenmeldte Indskrænkninger; thi af disse Fæstegodsset paahvilende Indskrænkninger ere jo de lempeligere Vilkaar fremgaaede, hvorpaa Fæsteren har erhvervet Fæsteretten, og naar den paa disse Vilkaar erhvervede Fæsteret capitaliseres, udkommer det samme Beløb, som om den havde været erhvervet paa Vilkaar, der svarede til Brugsrettens virkelige Værdi. Naar man altsaa ganske simpelt udregner Fæsterettens Værdi, strax efterat den er stiftet, naar den altsaa maa antages at have sin længste Varighed, og drager dette Beløb fra Gaardens Værdi, saa vil deri være indeholdt Afdrag ogsaa for Fæstetvangen, og det vilde da efter vor Mening være urigtigt, nok engang at gjøre Afdrag for disse Indskrænkninger. Man kan vel sige, at Afdraget for Fæstetvangen er noget Almindeligt, der bør tilkomme Bondestanden i det Hele, og at Fæsterettens Værdi derimod er Noget, der kun tilhører den

enkelt Fæster; men dette Afdrag for Fæstetvangen kan dog kun gives Bondestanden gjennem enkelte Repræsentanter, kan kun gives de enkelte Fæstere som Repræsentanter for Fæstefamilierne i det Hele, og jeg troer som sagt, at den enkelte Fæster allerede har faaet dette Afdrag, naar hans Fæsteret saaledes capitaliseres, forudsat naturligtvis, at Fæsteretten da endnu har en lang Varighed. Det er derimod ligesaa vist, at, naar der kun er faa Aar tilbage af Fæsteretten, saa vil der, ved at capitalisere den, ikke fremkomme noget fuldt Afslag for Fæstetvangen. Jeg har derfor antaget, at man kunde forene begge disse Hensyn, naar man i de Tilfælde, hvor Fæsteretten endnu har en lang Varighed, til Exempel 26 Aar eller derover, og hvor der altsaa allerede ved Capitaliseringen maa antages at fremkomme Afdrag for Fæstetvangen, ikke indrømmer noget saadant særligt Afdrag, men at der derimod, hvor Fæsteretten ikke har en saa lang Varighed, finder et Afdrag for Fæstetvangen Sted; men da stigende i samme Forhold, som Fæsterettens Varighed er kort, og som altsaa ogsaa dens Capitalisering vil give et faa meget mindre fordeeltigt Resultat for Fæsteren. Dette vil skee, naar man lader Afdraget for Fæstetvangen, naar Fæsteretten antages at være 25 Aar, blive $\frac{1}{100}$, naar den vil være 24 Aar $\frac{2}{100}$, og saa fremdeles, saa at, naar man kommer ned til eet Aar, Afdraget vil blive $\frac{25}{100}$, altsaa i det Høieste en Fjerdedeel i Afdrag for Fæstetvangen, men mindre i samme Forhold, som Capitaliseringen giver et fordeeltigt Resultat for Fæsteren. Til disse Bemærkninger skal jeg foreløbigt indskrænke mig.

Mourier: Den historiske Overstigt, som Udvalgets Fleertal har meddeelt i Betænkningen, har vistnok sin væsentligste Betydning ved Hovedspørgsmaalet, om i det Hele en tvungen Afløsning af Fæsteforholdet skal finde Sted eller ikke, og for saavidt skal jeg tillade mig at komme tilbage derpaa ved det allerede bebudede almindelige Foredrag, som jeg haaber at faae Leilighed til at holde ved Slutningen af denne Behandling. Men hiin Overstigt har dog ligeledes en meget stor Betydning ved den nu foreliggende Paragraph; det er, efter Fleertallets hele Fremstilling i den Motivering, som Be-